

tíðindablaðið

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Monetarisman

oddagrein

VIT hoyra dag og dagliga um tann stóra vandan, sum fylgir við láni-mynstrinum í Vesturheiminum. Tað er ein góð forrætning hjá kapitalinum at læna út pening til lond, samfeløg sum hava stórar upp-gávur at loysa. Men tá samanum kemur, hevur lánsveiting kapital-eigaranna eina rangu, sum fáur gáði eftir.

ÚRSLITID er, at londini í Vestur-heimi hava bitíð í egnan hala. Lánsvirðini vóru ikki tað vit hildu. Monatarisman vísti sítt sanna and-lit og kynstur. Lánini eru møletin. Eftir stendur lántakarin við ovur-dýrum afturgjaldsskyldum. Tann lága rentan, sum var tikin fram sum hin glitrandi gimsteinur, tá lántøkan var framd, hevur átt

gandsmegi í sær, sum gjørdi at rentan veksur so hvørt sum dag-urin líður. Monatarisman í sínum veldi.

HETTA er tað sum hendir í Vest-urheimi. Hetta er tað sum partvis hendir her í samfelagnum. Vit hava brúkt miklan lánspening. Til neyðug samfelagsuppbyggingandi endamál. Men eisini til tær mongu fyrirkurnar, sum oftast liva av at selja innfluttar vørur hava brúkt hópin útlendskan lánspening. Og hetta førur við sær, at vit, sum keypa, eisini megu gjalda meira fyrir vørurnar, tí lánini skulu eisini iðroknast, um forrentingin skal svara seg.

VIT hava mangan goldið dýrt fyrir henda vællevnaðin. Í skatti, í vøru-forbrúki. Og her hava eisini pen-ingastovnar stóra ábyrgd av in-flasjónini, sum er fylgissveinur monatarismunnar.

sosialurin heldur:

Her hava vit aftur eitt dømi um, hvussu Dagblaðið fer við sannleikanum, um skivingin í Dimmalætting annars passar.

Men tað er menniskjaligt at gera mistøk, so tað kann vera hent tað, at Óli Breckmann av misgávum — ella tí hann ikki dugur tøluni — hevur lisið 1.500.000 kr. (hálfvonnur millión kr.) í staðin fyrir 150.000 kr. (hundrað og hálvtrýss túsund kr.).

Men munurin er so gref-ligur, at hevði hann eini góð og sunn dømevni, so umhugsaði hann seg tvær ferðir, áðrenn hann svert-aði Dagblaðið út við hesum ósonnu tølunum.

Men onkur vil kanska halda, at har er so nógv annað av hasum kalibri-num í Dagblaðnum, at eitt tal faldað við tiggju, ger ikki tann stóra munin.

Men man okkurt annað ikki liggja aftan fyrir? Man tað ikki vera við beráddum huga, at Dagblaðið kemur við hasum tølunum? Vit minnst jú viðgerðina í lögtinginum av studenta-skulamálunum í Eysturoy. Tá bardist Óli Breckmann sum úlvur á skóg at fáa skúlan til Runavíkar. Trýstið var jú stórt frá fólki í Runavík. Og onkur at-kvøða »stóð kanska upp á spæle?«

Dagblaðið og tøl

Dagblaðið skriver eisini, at ábøturnar kosta 1-1,5 mill. kr. Hetta er eisini burturvíð, tí raksturin av skúlanum kemur til-samans at kosta um 1,5 mill., tá er leiga av skúla-num, læraralønir o.a. tikið við. Umvælingar-arbeiðið kemur at kosta um 150.000 kr., harav eru tær 100.000 nýttar. Burturav hesum 100.000 kr. er kókur keyptur til kantinuna. (Dimmalætt-ing 12.8.1982)

Samfelagsskaptu virðini

Samfelagspolitikkur er eitt orð vit hoyra nú í hesum og so í hasum við-fangi. Eisini er tað sam-felagspolitikkur, tá menn lata virði fara fyrir skeyti fyrir at fáa sær ein lotu-vinning. Samfelags-politikkur kann bæði verða brúktur og mis-brúktur.

Tann jarðarpolitikkur, sum mangan hevur verið

framdur, av kommunum sum øðrum stovnum, hevur ofta verið til niður-logu fyrir samfelagsbú-skapin.

Tað er ringur samfelags-politikkur, tá góð og brúklig búnaðarlendi verða lögð oyðin sum landbúnaðarjorð.

Oftast at fremja onkra byggjætlan, sum helst oftast kundi verið

gjørd á ódyrkaðum lendi.

Vit hava dømir um at samfelagið fyrir at endur-reisa ta mistu landbúnað-arjorðina má punga út í dýrum dómum fyrir at búna nýtt dyrkilendi.

Soleiðis eru ofta sam-felagsvirðir burtursetlaði, virði sum ættarlið eftir ættarlið hava búnað, út gróti og skursli til gras-gronar fløtur.

Multiplikatorurin

Takk fyrir svarið í Sosialinum nr. 72. Tíverri kann eg ikki halda við um grundgevingina fyrir at støddin á multiplikatorinum skal vera omanfyri.

2. Viðgangast skal, at ikki fæst fatur á røttu støddini uttan at gera grundleggjandi kanning-ararbeiði, og enná er tað

ein opin spurningur, um tað í einum samfelag sum tí føroyska yvirhøvur ber til at tosa um búskapar-ligan multiplikator.

Tjakið um stóddina verður sostatt meira ella minni kvalifiseraðar git-ingar.

— Veit man, at har sam-felagið gripur inn við figgarligari stýring, gerst

multiplikatorurin litil og ber sostatt illa til sam-stundis at tosa um høgt skatta- og avgjaldstrýst og høgan multiplikator.

Ikki fari eg at orða meira um hetta málið, Kári, men takk fyrir orða-skiftið.

Gad.

Fara lætt um sannleikan

Nú hevur ein »blaðmað-ur« á Sosialinum og agita-tor hjá Ernst Hansen, sett sær fyrir, at Oyggjatiðindi skal »knúlvast«, tí Nes-búgvinn hevur siglt ein bát niður í Kanada — sum um Oyggjatiðindi kann gera nakað við tað.

— Men, hevur Kári sett sær fyrir at fáa sannleikan fram um Nesbúgvinn, so er tað ikki meira enn natúr-ligt, at lesarin fær allan sannleikan.

Skiparin á Jógvan á Gørdunum skal, sambært Sosialin, hava sagt, at tað, sum Oyggjatiðindi skrivaði herfyri, onki hevði við veruleikan at gera, og tað sum hendi við Nesbúgvinn, er ikki meir enn tað sum ofta er hent í Føroyum, uttan at

nakað blað hevur nevnt tað við einum orði.

Tað hevði verið áhuga-vert at vita, hvi tilburð-urin skuldi dyljast sum mansmorð fyrir Oyggjatið-indi?????

Um samanstoysturin hendi á opnum havi, ella inni í havnini, kann fyrir so vitt vera lika mikið nú — skaðin er ein veruleiki undir øllum umstøðum.

— Men, eg tæri at loyva mær at seta eitt stórt spurnartekin við, um tað var umstýringin sum »vinglaði« seg leysa, og tí sveik — her hevði eitt alment úttalili frá kanadisku myndugleiku-num verið uppá pláss.

Dan Klein

Kári

Ung og arbeiðsloysi

Tøl eru framkomin um ar-beiðsloysi millum ung.

Og hvat so meir, hvar finna okkur hjálpin?

Eru fólk, ið sita sum leiðarar á kontórum, bank-um, posthúsum og øðrum stóðum, fólk ið hava papp-ir, so tey kunnu átaka sær at læra lærlingar upp?

Tann upprunaskúli fyrir handil, kontór og hand-verkslærlingar bleiv tikin frá Tvøroyri. Ein óbóta-ligur skaði! Bankar og sparikassar hava stór yvirskot. Kann nakað av

hesum brúkast til at læra ungfólk upp í oygni?

Sýsliskrivstovan og sóknarskrivstovan, kann har í minsta lagi ikki vera ein næmingur fast?

Handverksmeistararnir hava allir lærlingar og mugu stuðlast í hesum.

So okkara einasta strandfaraskip »Teistin«. Eru tað flest suðuroy-ingar, ið har eru við? Høvdur meistarinn við setan av fólki at gera, ella er tað kontorið í Havn?

Og so heimini, har fyrr

var arbeiði til tvey ung. Nú er frúan í nógvum færum úti sjálv, tí hjálptól gera arbeiðið. Men kundi unga konan, ið fær sær tvey, trý ella fleiri børn, ikki verið stuðlað á onk-ran hátt at læra eitt ung-fólk hvat og nær ein skal koyra í vaskimaskinuna. Serliga her í Suðuroy, her bann er sett fyrir barna-gørðum, stóð, ið eisini kundu verið arbeiðspláss.

Vinarliga
Eli

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrir at fáa lesarabráv upptikin undir hesum teiginum er, at blað-stjórnin veit, hvør hev-ur skrivað bróvini.

Ja ikki er tað ov nógv sagt, at vit hava syndað imóti teimum, sum undan okkum vóru, mangastaðni har tær grasgrønu fløtur-nar nú liggja undir asfalti og sundurskotnum gróti. Dyrkaði bourin má

verða tókur sum landbún-aðarlendi og má brúkast sum slíkur. Tí hetta eru tæy samfelagsskaptu virði-ni, ein tyðandi partur av búskapi okkara.

Tá vit leggja landbún-aðarjorð í oyði, tá niður-skriða vit virðini í sam-felagnum. So einfalt er tað.

J.T.

tess stytri lesarabróvini
eru — tess fleiri sleppa
við